

[Etusivu](#) > ... > [Koulutus, Oikeudelliset Verkostot Ja Virastot](#) > [Oikeusalan Ammattilaisten Koulutus](#) > [Kansalliset Koulutusjärjestelmät](#) > [Tuomareiden Ja Syyttäjien Peruskoulutus Euroopan Unionissa](#) > [Czechia](#)

Sisällön tuottaja:

Tšekki

Tuomareiden ja syyttäjien peruskoulutus Euroopan unionissa

Tšekki

Yleiskuvaus

Tšekissä peruskoulutuksen järjestää [Tšekin oikeusalan akatemia](#).

Oikeusalan akatemia tarjoaa peruskoulutusta harjoittelijoille eli tuomariharjoittelijoille (tuleville tuomareille) ja syyttäjäharjoittelijoille (tuleville syyttäjille) sekä viime aikoina myös tuomarikokelaille (tuleville tuomareille).

Tuomari- ja syyttäjäharjoittelijat suorittavat kolmivuotisen valmistavan palveluksen, jonka aikana he harjoittavat toimintaa tuomioistuimissa tai syyttäjälaitoksissa ja osallistuvat oikeusalan akatemian ja tuomioistuinten tai syyttäjälaitoksen järjestämiin koulutustilaisuuksiin. Tuomioistuimista ja tuomareista annetun lain (nro 6/2002) muutoksella poistettiin tuomariharjoittelijan asema 1. tammikuuta 2022 alkaen. Tuomariharjoittelijat, jotka on hyväksytty valmistavaan palvelukseen ennen tätä päivää, suorittavat valmistavan palveluksensa olemassa olevan palvelussuunnitelman mukaisesti.

Edellä mainitulla muutoksella on äskettäin otettu käyttöön tuomarikokelaan asema. Tuomarikokelas osallistuu yhden vuoden kestäväan koulutukseen. Sen tarkoituksena on valmistella tuomarikokelas tuomarin virkaan parhaalla mahdollisella tavalla. Tämä varmistetaan sekä työskentelemällä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinten ja muutoksenhakutuomioistuinten eri osastoissa että osallistumalla oikeusalan akatemian koulutustilaisuuksiin, jotka toteutetaan pääasiassa käytännön seminaareina. Joihinkin oikeusalan akatemian seminaareihin osallistuminen on pakollista tuomarikokelaille. Tuomarikokelaiden ensimmäiset valintamenettelyt ovat parhaillaan käynnissä joissakin tuomioistuimissa. Odotettavissa on, että Tšekissä on vuonna 2022 noin 30 tuomarikokelasta valintaprosessin ensimmäisen vaiheen lopussa. Syksyllä 2022 järjestetään lisää valintamenettelyjä. Tammikuun 1. päivänä 2022 tuomariharjoittelijoita oli 74.

Tuomarikokelaiden peruskoulutusta koskeva oikeudellinen kehys muodostuu tuomioistuimista, tuomareista, maallikkotuomareista ja tuomioistuinten hallinnosta annetusta laista nro 6/2002, sellaisena kuin se on muutettuna (<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2002-6>), ja tuomarikokelaiden valinnasta, harjoittelusta ja kokeista annetusta asetuksesta nro 516/2021, sellaisena kuin se on muutettuna (<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2021-516>). Syyttäjäharjoittelijoiden peruskoulutusta koskeva oikeudellinen kehys muodostuu syyttäjänvirastosta annetusta laista nro 283/1993, sellaisena kuin se on muutettuna (<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-283>), ja syyttäjäharjoittelijoiden valinnasta, harjoittelusta ja kokeista annetusta asetuksesta nro 383/2017.

Peruskoulutukseen pääsy

Kun on täytettävä syyttäjäharjoittelijoiden avoimia paikkoja, alueellinen syyttäjä ilmoittaa oikeusministeriötä kuultuaan syyttäjäharjoittelijoiden valmistavaan palvelukseen pääsyä koskevasta valintamenettelystä. Syyttäjäharjoittelijan on täytettävä seuraavat vaatimukset: Tšekin kansalaisuus, täysi oikeuskelpoisuus, hyvä maine ja tšekkiläinen oikeustieteen korkeakoulututkinto. Valintamenettelyyn kuuluu kirjallinen koe, haastattelu ja psykologinen tutkimus. Kirjallisen kokeen ja haastattelun avulla varmistetaan hakijan ammatillinen tietämys ja

soveltavuus valmistavaan palvelukseen. Kirjallisen kokeen läpäiseminen on edellytys valintamenettelyn suulliseen vaiheeseen siirtymiselle. Tutkintolautakunta toimittaa haastattelun tuloksen alueelliselle syyttäjälle, joka hyväksyy valitun kokelaan kolmivuotiseen valmistavaan palvelukseen.

Kun on täytettävä tuomarikokelaiden avoimia paikkoja, aluetuomioistuimen presidentti ilmoittaa tuomarikokelaiden valmistavaan palvelukseen pääsyä koskevasta valintamenettelystä. Tuomarikokelaiden on täytettävä seuraavat vaatimukset: Tšekin kansalaisuus, tšekkiläinen oikeustieteen korkeakoulututkinto, oikeusalan ammattikoe (tai muu vastaava ammattikoe), oikeuskelpoisuus ja hyvä maine, kokelaan kokemus ja moraaliset ominaisuudet antavat takeet siitä, että hän hoitaa tehtävänsä moitteettomasti, tuomarikokelaan valintamenettelyn läpäiseminen sekä valan vannominen aluetuomioistuimen presidentille. Valintamenettely koostuu kirjallisesta osasta, psykologisesta tutkimuksesta ja haastattelusta. Kirjallinen osa sisältää siviili-, rikos-, hallinto- ja maksukyvyttömyysoikeuden perusvaikeusasteen tapaustutkimuksia sekä kysymyksiä, joilla testataan loogista päättelyä. Valintamenettelyn kirjallisen osan tarjoaa ja järjestää oikeusalan akatemia. Kirjallisen kokeen läpäiseminen on edellytys valintamenettelyn suulliseen vaiheeseen siirtymiselle. Kokelaan, joka pääsee valintamenettelyn suulliseen osaan, on käytävä psykologisessa tutkimuksessa ennen kuin hänet hyväksytään valintamenettelyn suulliseen osaan. Psykologisen tutkimuksen tulos on yksi valintalautakunnalle toimitettavista asiakirjoista. Valintalautakunnan jäsenet esittävät kysymyksiä valintaprosessin kirjallisesta osasta sekä kysymyksiä ehdokkaan ammatillisesta tietämyksestä ja henkilökohtaisista ominaisuuksista. Kukin lautakunnan jäsen antaa ehdokkaalle 0–10 pistettä. Kaikki valintalautakunnan käytävissä olevat asiakirjat, kokelaan suorittaman kirjallisen osan tulokset, kokelaan psykologisen tutkimuksen tulokset ja kokelaan vastaukset valintamenettelyn suullisessa osassa, mukaan lukien kokelaan yleinen käytös ja ilmaisutapa, otetaan huomioon. Aluetuomioistuimen presidentti julkaisee tuomarikokelaan valintamenettelyn tulokset pseudonymisoidussa muodossa tuomioistuimen verkkosivustolla.

Peruskoulutuksen muoto ja sisältö

Syyttäjäharjoittelijoiden peruskoulutus kestää kolme vuotta. Tänä aikana he voivat osallistua oikeusalan akatemian tarjoamille koulutuskursseille, jotka on suunniteltu nimenomaan tälle kohderyhmälle.

Niihin kuuluu aineellisen oikeuden ja prosessioikeuden soveltamista käsitteleviä seminaareja, sopeutumiskursseja, työpajoja ja verkkoseminaareja. Syyttäjäharjoittelijoilla on myös mahdollisuus tutustua erilaisiin etäopetusmateriaaleihin, videokursseihin, menetelmiin tai luentojen tallenteisiin äänikirjojen muodossa. Pakollinen sopeutumiskurssi järjestetään peruskoulutuksen kuuden ensimmäisen kuukauden aikana. Sen tavoitteena on perehdyttää äskettäin palvelukseen otetut syyttäjäharjoittelijat valmistavan palveluksen sisältöön ja syyttäjälaitoksen toimintaa ohjaavaan peruslainsäädäntöön. Tälle kohderyhmälle tarjottavia koulutustoimia ovat myös harjoitusoikeudenkäynnit, tuomioiden antamisen käytännön harjoitteluun keskittyvä seminaari, rikoslainsäädännön muutoksiin keskittyvät säännölliset seminaarit sekä ammatillisen loppukokeen valmistelevat loppukurssit. Jokaisella syyttäjäharjoittelijalla on syyttäjänvirastossa kouluttaja, joka valvoo valmistavan palveluksen tasoa ammatillisesta ja pedagogisesta näkökulmasta. Kouluttaja myös opastaa harjoittelijoita ammattietiikan periaatteiden omaksumisessa. Kouluttajan nimittää ja erottaa alueellinen syyttäjä, ja hänet valitaan kokeneimpien syyttäjien joukosta.

Tuomarikokelaan on osallistuttava määriteltyihin seminaareihin yhden vuoden peruskoulutuksen aikana. Pakollisena tapahtumana on seminaari, jossa esitetään uusille tuomarikokelaille tuomaristo ja ammattietiikan peruspiirteet. Tämän jälkeen tuomarikokelaan on osallistuttava viisi päivää kestävään interaktiiviseen siviilioikeudellista menettelyä käsittelevään käytännön seminaariin, jonka nimi on ”Menettely kanteen nostamisesta tuomioon” ja jossa keskitytään ensimmäisen oikeusasteen siviilituomioistuimessa käytävään siviilioikeudelliseen menettelyyn. Lisäksi tuomarikokelaan on osallistuttava rikosoikeudellista menettelyä käsittelevään vuorovaikutteiseen seminaariin ”Menettely syytteestä tuomioon”, jossa keskitytään oikeudenkäyntimenettelyyn ensimmäisen oikeusasteen rikostuomioistuimessa. Tämän jälkeen tuomarikokelaan on osallistuttava yhteen harjoittelukuulemiseen, eli siviilioikeudelliseen harjoittelukuulemiseen tai rikosoikeudelliseen harjoittelukuulemiseen. Nämä harjoittelukuulemiset järjestetään harjoitusoikeussalissa, ja ne perustuvat osallistujien aktiiviseen osallistumiseen. Pakollisten seminaarien lisäksi tuomarikokelaat voivat osallistua valinnaisiin seminaareihin. Näissä seminaareissa keskitytään edustavaan käytökseen oikeussalissa, retoriikan perusteisiin ja tehokkaaseen viestintään sekä kirjoitustaitoihin, minkä lisäksi niissä annetaan käytännön vinkkejä tärkeimpien oikeudellisten tietojärjestelmien käyttöön. Hallinto-oikeutta käsittelevä seminaari toimii tulevien hallintotuomareiden valmistelevana seminaarina. Heidän saatavillaan on myös useita verkko-opiskelumateriaaleja, menettelyihin liittyviä ohjeita ja koulutusvideoita. Lisäksi he voivat osallistua

muihin oikeusalan akatemian tarjoamiin koulutustilaisuuksiin, jotka on suunniteltu muille kohderyhmille.

Tuomarikokelaalla on myös koko tuomioistuimessa toteutettavan valmistavan palvelun ajan kouluttajia, jotka valvovat valmistavan palveluksen tasoa ammatilliselta ja pedagogiselta kannalta. Tuomarikokelaalla on kouluttaja kussakin oikeudellisessa yksikössä, jossa hän työskentelee. Kouluttajat ovat tuomareita, jotka aluetuomioistuimen presidentti nimittää ja erottaa. Lisäksi kouluttajat laativat arvioinnin tuomarikokelaan suoriutumisesta kyseisessä yksikössä.

Peruskoulutuksen ja pätevytymisprosessin päättäminen

Syyttäjäharjoittelijan valmistava peruspalvelus kestää kolme vuotta. Kun kolmivuotinen valmentava palvelus on suoritettu, syyttäjäharjoittelija suorittaa loppukokeen. Se koostuu kirjallisesta kokeesta ja valintalautakunnan haastattelusta. Loppukokeen kirjallisessa osassa syyttäjäharjoittelija laatii syytekirjelmän, muun päätöksen tai esityksen rikosasiassa tai siviiliasianssa, jossa syyttäjällä on valtuudet toimia, sekä muutoksenhaun ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätökseen. Loppukokeen suullisessa osassa testataan tutkinnon suorittajan tiedot

1. perustuslaillisista säädöksistä
2. aineellisesta siviilioikeudesta ja siviiliprosessioikeudesta
3. työ- ja sosiaaliturvalainsäädännöstä
4. perheoikeudesta
5. aineellisesta rikosoikeudesta ja rikosprosessioikeudesta
6. kauppaoikeudesta
7. hallinto-oikeudesta sekä aineellisesta hallintolainsäädännöstä ja prosessioikeudellisesta hallintolainsäädännöstä
8. rahoituslainsäädännöstä
9. notaarioikeudesta ja täytäntöönpanolaista
10. tuomioistuinten ja syyttäjien menettelysäännöistä, niiden sisäisistä säännöistä ja virkasäännöistä sekä tuomioistuinten ja syyttäjälaitoksen organisaatiosta.

Lisäksi hankitaan perustiedot Euroopan unionin lainsäädännöstä ja perehdytään kansainvälisen oikeuden peruslähteisiin. Koulutuksessa otetaan huomioon myös hakijan yleinen suuntautuminen oikeusjärjestelmässä ja syyttäjänviraston menettelysäännöt, hakijan kyky soveltaa ja tulkita säännöksiä oikein sekä hänen sanallinen ilmaisunsa. Loppukokeen arvosanoja ovat "erittäin pätevää", "pätevä" ja "ei pätevää". Kokeen läpäissyt kokelas saa oikeusministeriöltä valmistumistodistuksen. Loppukokeen läpäiseminen on edellytys syyttäjän viran myöhemmälle hoitamiselle. Syyttäjän tehtävien hoitamisen edellytyksiin kuuluvat seuraavat: Tšekin kansalaisuus, oikeuskelpoisuus ja hyvämaineisuus, vähintään 25 vuoden ikä, oikeustieteellinen korkeakoulututkinto Tšekissä sijaitsevasta yliopistosta, loppukokeen läpäiseminen, moraaliset ominaisuudet, jotka takaavat, että syyttäjä hoitaa tehtävän asianmukaisesti, sekä se, että syyttäjä suostuu syyttäjäksi nimittämiseen ja tiettyyn syyttäjänvirastoon määräämiseen. Oikeusministeri nimittää syyttäjän rajoittamattomaksi ajaksi ylimmän syyttäjän ehdotuksesta.

Tuomarikokelaan koulutus kestää yhden vuoden. Tämän määräajan päätyttyä tuomarikokelas voi hakea tuomarin virkaa koskevaan valintamenettelyyn, josta oikeusministeri ilmoittaa. Tuomarin virkaa voivat hakea tuomarikokelaiden lisäksi myös muut henkilöt. Näitä ovat esimerkiksi henkilöt, jotka ovat toimineet syyttäjän, asianajajan, notaarin, ulosottomiehen ja perustuslakituomioistuimen tuomarin virassa viisi vuotta, sekä henkilöt, jotka ovat harjoittaneet asianajotoimintaa tai tehneet tieteellistä työtä tai opetustyötä kymmenen vuoden ajan tuomioistuinten päätöksentekoon liittyvällä oikeudenalalla. Valintamenettely koostuu kirjallisesta ja suullisesta osasta. Valintamenettelyn kirjallisen osan järjestää oikeusalan akademia, ja siihen sisältyy siviili-, rikos-, hallinto-, maksukyvyttömyys- ja perustuslakioikeutta koskevia vaikeustasoltaan vaikeampia tapaustutkimuksia. Kirjallisessa kokeessa tarkistetaan hakijan ammatillinen tietämys ja soveltuvuus tuomarin virkaan. Hakijalle, joka läpäisee kirjallisen kokeen ja etenee suulliseen osaan, tehdään psykologinen tutkimus ennen kuin hänet hyväksytään valintamenettelyn suulliseen osaan (ellei hänelle ole jo tehty psykologista tutkimusta tuomarikokelaan valintamenettelyn yhteydessä). Tuomarin virkaa koskevan valintamenettelyn suullinen osa toteutetaan haastatteluna. Valintalautakunnassa on viisi jäsentä (tuomareita ja oikeusministeriön asiantuntijoita). Haastattelussa valintalautakunnan jäsenet esittävät kysymyksiä, joissa keskitytään valintamenettelyn kirjalliseen osaan, ja kysymyksiä, joissa keskitytään tuomarin tehtävien hoitamiseen liittyviin ammatillisiin näkökohtiin ja hakijan henkilökohtaiseen pätevytyteen. Kukin valintalautakunnan jäsen antaa hakijalle arvosanan asteikolla 0–10 ottaen huomioon valintalautakunnan käytettävissä olevat asiakirjat, hakijan

suorittaman kirjallisen osan tulokset, hakijan psykologisen tutkimuksen tulokset ja hakijan vastaukset valintamenettelyn suullisessa osassa, mukaan lukien hakijan yleinen käytös ja ilmaisutapa. Annettujen pisteiden määrä ratkaisee hakijan valintamenettelyssä menestymisen tai hylkäämisen. Tuomareiden valintamenettelyn läpäiseminen menestyksekkäästi on edellytys tuomarin tehtävien hoitamiselle. Nimitettäessä hakijan on oltava vähintään 30-vuotias. Tasavallan presidentti nimittää tuomarin tehtäväänsä.

■ Päivitetty viimeksi: 22/11/2024

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.